

GEMEENTE
HOORN

Document	Archeologisch Advies
Plangebied	Bruggen Oeverdijk, Hoorn, gemeente Hoorn
Adviesnummer	22016
Opsteller(s)	S. Veenstra (Archeoloog) & S. Gerritsen (Senior Archeoloog)
Datum	20-01-2022

Advies	<u>Archeologie</u> Profielopname van dijk ter hoogte van geplande autobrug (kosten initiatiefnemer) <u>Provinciaal Monument</u> Aanvraag omgevingsvergunning aanleveren aan Provincie
Vervolgtraject	<u>Archeologie</u> Archeologie West-Friesland verzoekt om spoedig overleg te plegen met de initiatiefnemer om verdere stappen door te nemen. ■■■■■■■■ (senior archeoloog) 06-■■■■■■■■ <u>Provinciaal Monument</u> Omgevingsvergunning aanvragen bij provincie Noord-Holland (■■■■■■■■@noord- holland.nl.)

Archeologisch Advies

1. Inleiding

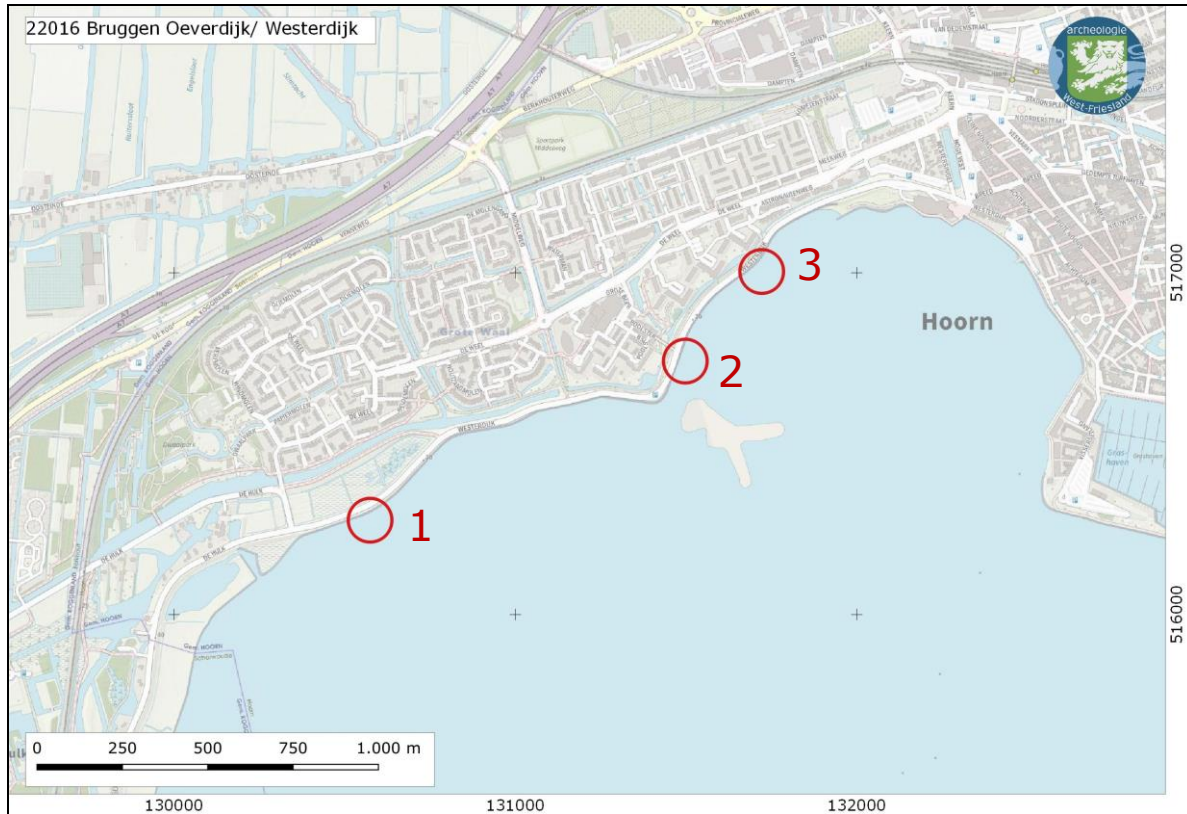
Op verzoek van de gemeente Hoorn (contactpersoon: mevr. ■■■■■■■■) is gekeken naar het aspect archeologie met betrekking tot een aanvraag omgevingsvergunning voor het aanleggen van drie bruggen aan de oeverdijk/Westerdijk in Hoorn, gemeente Hoorn (afb. 1a & 1b).

Het staat in de planning om in het kader van de realisatie van een stadsstrand bij Hoorn een oeverdijk voor de West-Friese Omringdijk aan te leggen. Om de nieuwe oeverdijk met het vaste land te verbinden wordt beoogd om tussen de oeverdijk en de Westerdijk een drietal bruggen aan te leggen.

In de conceptaanvraag betreffende de bruggen is een onderbouwing met betrekking tot de cultuurhistorie opgenomen; *"De bruggen liggen op de historische en monumentale Markeerdijk. Om deze reden is in het ontwerp van de bruggen, bijzonder veel aandacht geschonken aan de*

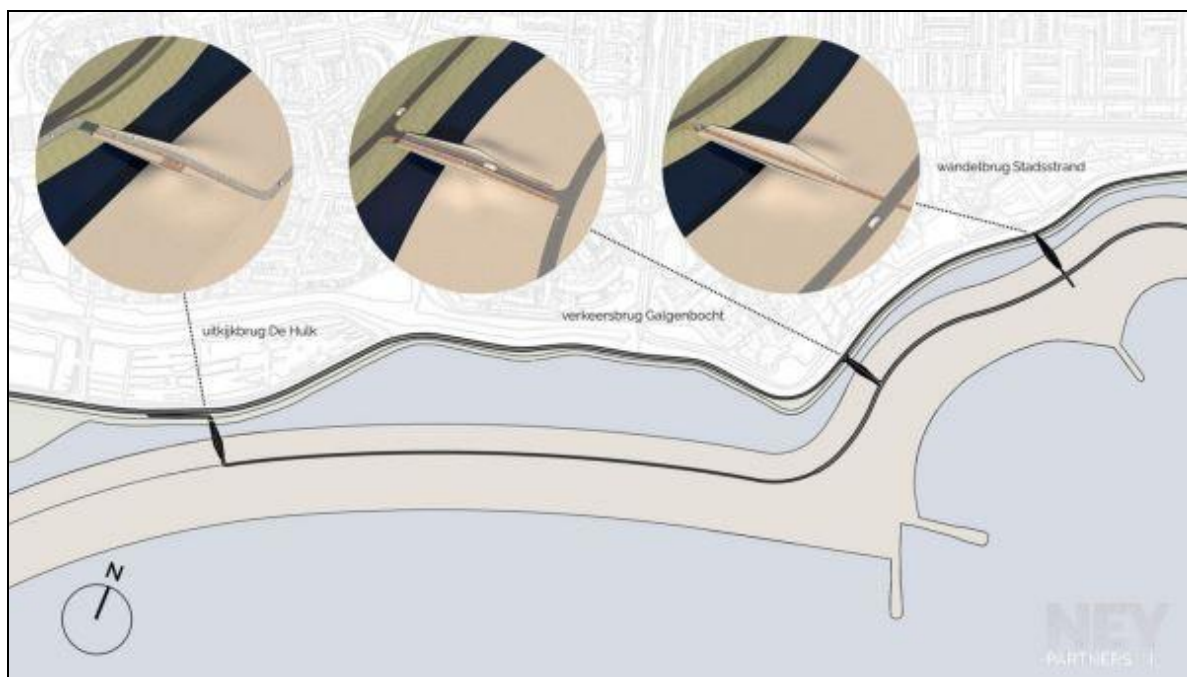
landschappelijke en cultuurhistorische inpassing. Het ontwerp is dusdanig vormgegeven dat de fysieke impact van de bruggen op de dijk tot het minimum is beperkt.”¹

Deze regel is binnen het huidige brug-concept vertaald naar het feit dat het grootste deel van de bruggen (inclusief zware fundering) aan de zijde van het stadsstrand word aangelegd. Het aan de stadszijde gelegen deel van de bruggen word op een dunne plaat gefundeerd. (afb. 2a, 2b & 2c).

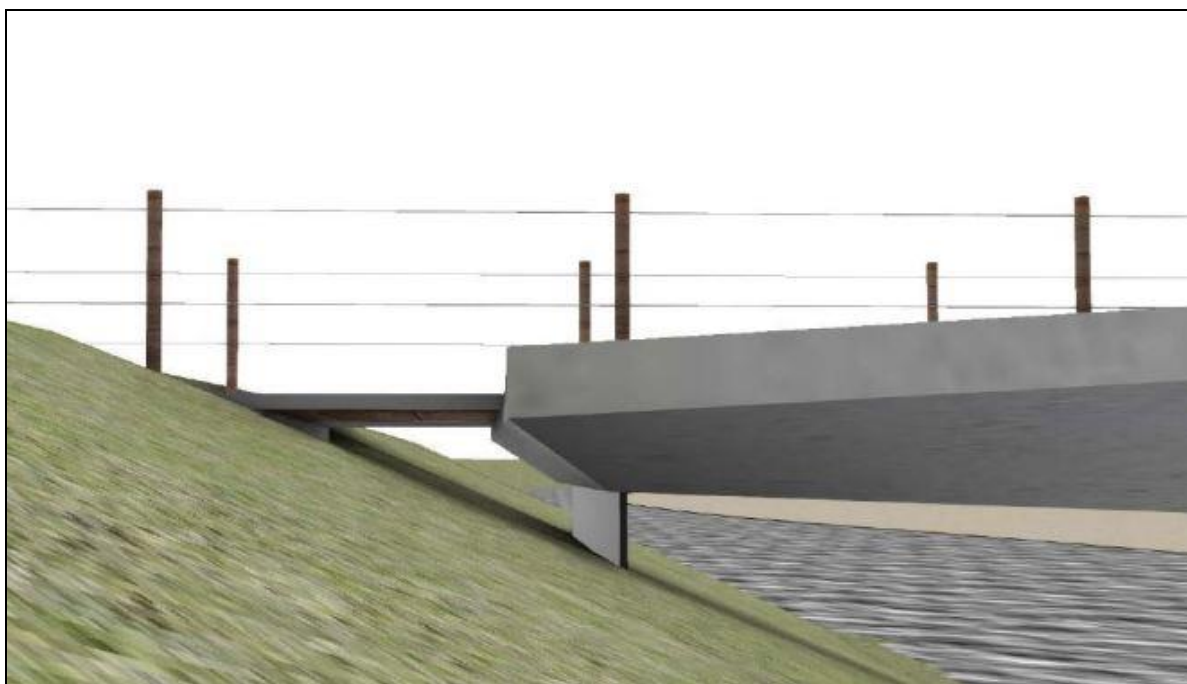

Afbeelding 1a. De ligging van de geplande bruggen (rode cirkels) op een topografische kaart (bron: PDOK).

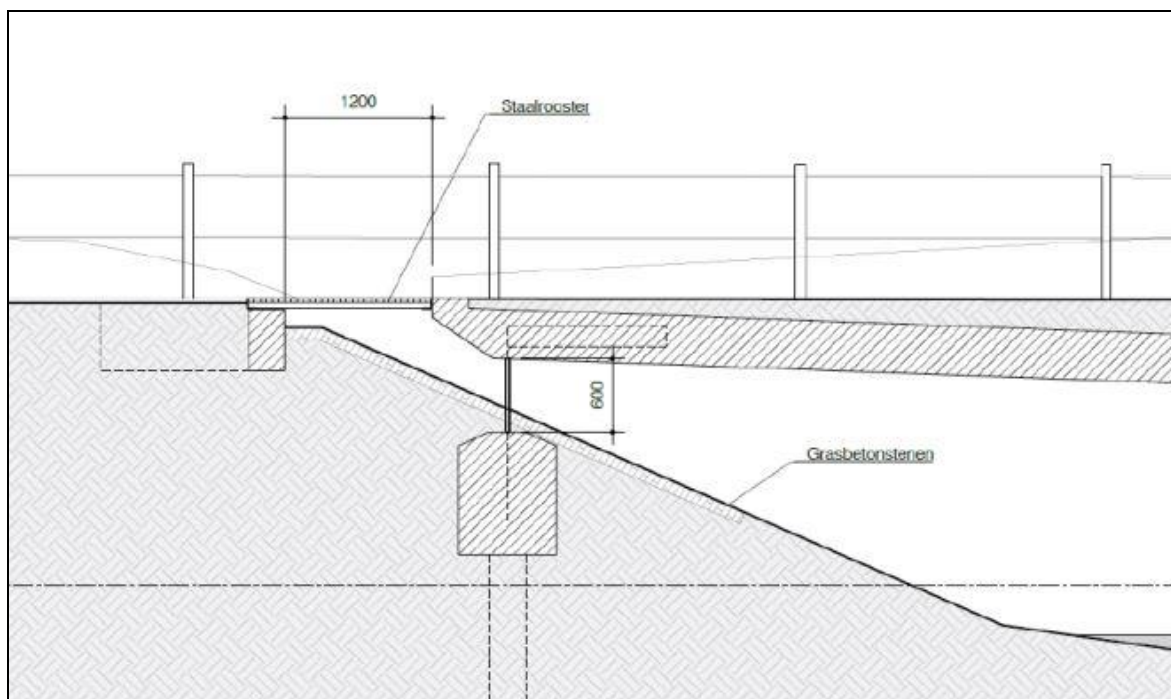
¹ De Rijke 2021, 3.

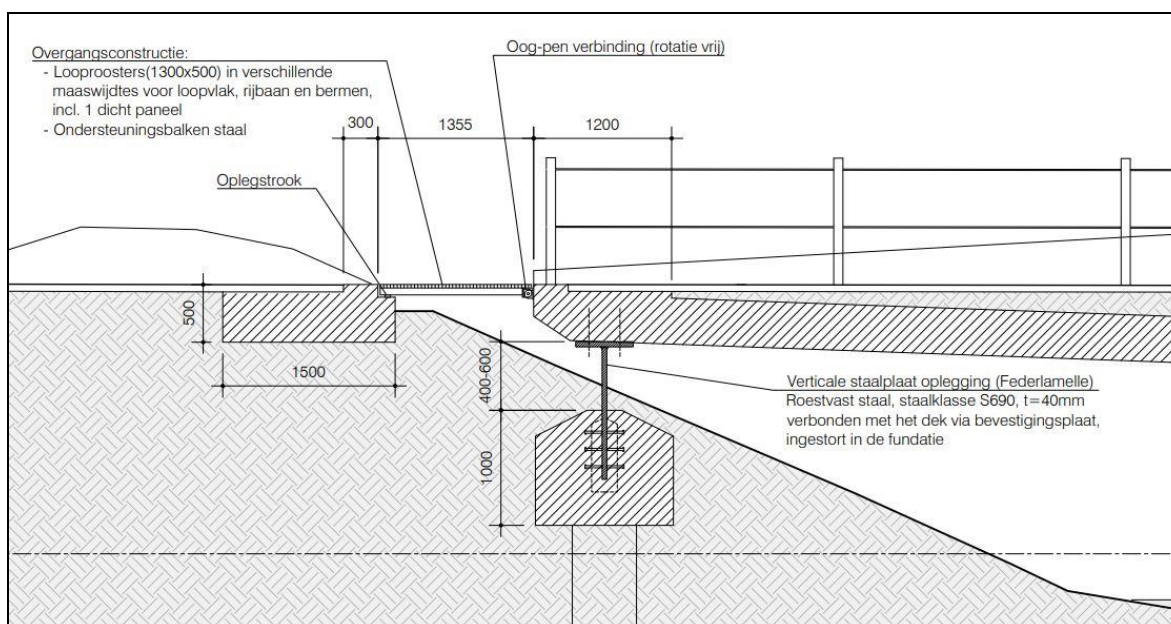
Afbeelding 1b. Overzicht van de geplande brug-locaties (bron: NEY&PARTNERS, 2021).

Afbeelding 2a. De geplande brugfundering (stadszijde) (bron: NEY&PARTNERS, 2021).

Afbeelding 2b. De geplande brugfundering (stadside, loopbrug) (bron: NEY&PARTNERS, 2021).

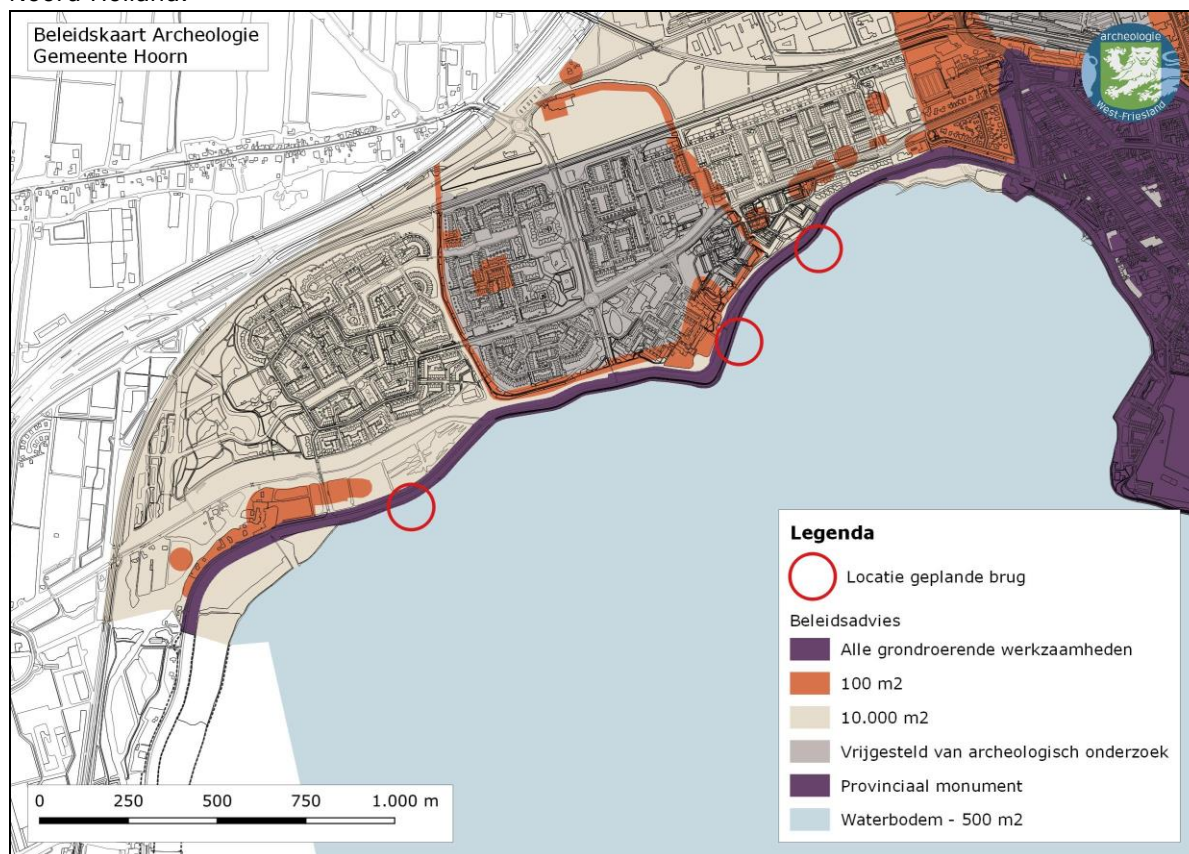
Afbeelding 2c. De geplande brugfundering (stadside, autobrug) (bron: NEY&PARTNERS, 2021).

2. Beleidskaart archeologie

De gemeenteraad van Hoorn heeft op 12 maart 2013 de 'Beleidskaart Archeologie' vastgesteld. Op deze kaart is aangegeven waar de bekende archeologische vindplaatsen zich bevinden en welke archeologische verwachtingszones er zijn in de categorieën (zeer) hoog, middel en lage verwachting. De verwachting is gecombineerd met een beleidsadvies per archeologische verwachtingszone.

Het plangebied valt samen met de West-Friese Omringdijk, een beschermd provinciaal monument. Op de beleidskaart is dit een zone waar bij **alle** grondroerende werkzaamheden rekening moet worden gehouden met archeologie (afb. 3). Op basis van de omgevingsverordening NH2020 moet

hier voor aanvang van de ingreep een omgevingsvergunning worden aangevraagd bij de provincie Noord-Holland.²

Afbeelding 3. De ligging van het plangebied (zwarte stippellijn) op de Beleidskaart Archeologie van de gemeente Hoorn.

3. Cultuurhistorische achtergrond

De Westerdijk is onderdeel van de 126 km lange Westfriese Omringdijk die ergens rond 1250 werd gecompleteerd. Dit deel van de dijk liep oorspronkelijk vanaf Schardam in een vrij rechte lijn naar Hoorn. Tijdens de Marcellusvloed van 1375 raakten het voorland en de dijk echter zo beschadigd dat de dijk meer westwaarts moest worden teruggelegd. Hierbij raakten grote delen land buitengedijkt. Het terugleggen of inlagen van de dijk, gebeurde op dit stuk diverse keren in de 14de en 15de eeuw waardoor de dijk uiteindelijk zijn huidige kronkelige karakter kreeg (afb. 7). Op basis van historische gegevens kan worden aangenomen dat de dijk bij het gemaal hier tussen 1375 en 1440 is aangelegd. Op de historische kaart van van der Meersch is zichtbaar dat de dijk in de eerste helft van de 17de eeuw waarschijnlijk een wierdijk was (afb.4).

Rond de beoogde bruglocaties is echter op geen van het gebruikt historisch kaartmateriaal bebouwing zichtbaar (afb. 5). Op de kadastrale minuutkaart uit 1823 is eveneens geen bebouwing aanwezig binnen het plangebied (afb. 6).

De rijweg en het wandelpad van de huidige Westerdijk liggen dus ter hoogte van een dijkverbreding uit de 17de-eeuw.

² Provincie Noord-Holland 2020, 24.

A hand-drawn map of a coastal fortification, likely Fort St. Louis. The map shows a river or bay with a fort on the left bank. The fort is labeled "St. Louis" and "Fort St. Louis". The river is labeled "R. St. Louis". The map is drawn on a piece of paper with a vertical crease. The fort is a large, irregular shape with a central building and a smaller structure. The river is a wide, light blue area. The map is drawn in pencil and colored with green and red.

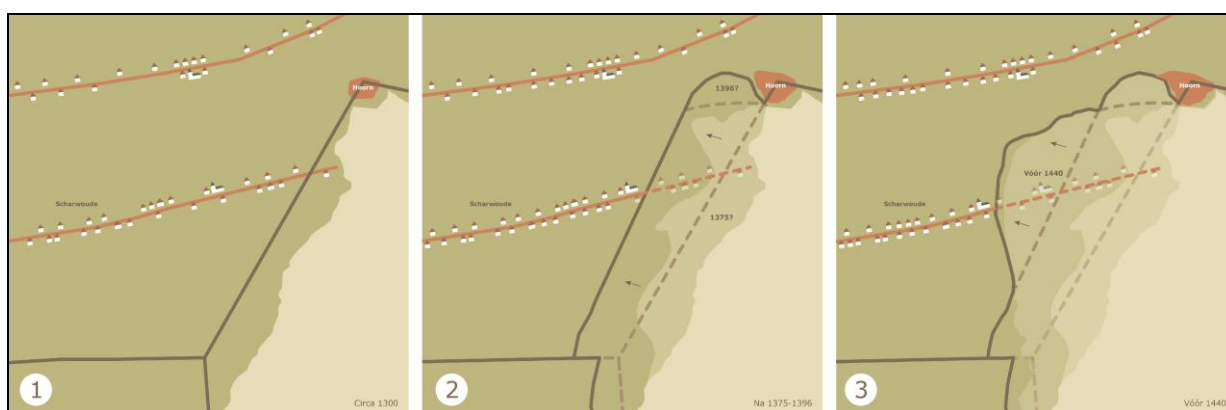
Historische kaart Dou (1651-1654)

The image displays three panels of a historical map of Dou, dated 1651-1654. The map is drawn on aged, yellowish-brown paper. It depicts a river (likely the Scheldt) and a road. The river is shown in brown with a greenish-blue border. The road is a brown line. Several red circles are drawn on the map to highlight specific features: a bridge on the river in the left panel, a bend in the road in the middle panel, and a bend in the river in the right panel. The text 'ROO TE' and 'E L' is visible on the map, along with 'De West' and 'Noord' in the top left corner.

archeologie@hoorn.nl | www.archeologiewestfriesland.nl

Afbeelding 6. Overzicht van de geplande bruglocaties op de kadastrale minuutkaart uit 1823.

Afbeelding 7. De huidige dijk tussen Schardam en Hoorn heeft een enorm kronkelig verloop ontstaan door diverse inlagen en doorbraken in voornamelijk de 14de en 15de eeuw.

4. Conclusie & advies

Het staat in de planning om het toekomstige Hoornse stadsstrand te ontsluiten doormiddel van een drietal bruggen. Deze bruggen vallen samen met de West-Friese Omringdijk, een provinciaal monument. Op de beleidskaart is dit een zone waar bij **alle** grondroerende werkzaamheden rekening moet worden gehouden met archeologie. In de provinciale Omgevingsverordening NH2020 zijn regels opgesteld ten aanzien van de provinciale monumenten (Afd. 4.6 Cultureel Erfgoed). Voor zaken als beschadiging en wijziging van het beschermd monument moet een omgevingsvergunning worden aangevraagd.

Binnen het grootschalig onderzoek naar de Markermeerdijken word op meerdere locaties langs de dijk profielen blootgelegd om de opbouw van de historische dijk te kunnen begrijpen (afb. 8). Van de voorgestelde drie bruggen wordt de autobrug (brug nummer 2) het zwaarste gefundeerd aan de monumentzijde. Gezien het voornemen om het monument hier te openen leent deze locatie zich voor dijkonderzoek.

Op basis van de geplande ingreep en de hoge archeologische waarde is een archeologisch onderzoek in het kader van de AMZ-cyclus vereist. Dit is bevestigd door de directievoerder

6. Geldigheid

Indien de (bodemroerende) bouwplannen voor dit project worden gewijzigd na advisering, dan dienen de nieuwe bouwplannen te worden voorgelegd aan Archeologie West-Friesland, zodat deze opnieuw kunnen worden beoordeeld. Het voorgaande advies vervalt daarmee.

Dit archeologisch advies heeft een geldigheid van **2 jaar**. Na verloop van deze periode wordt het advies ongeldig en dient bij ontwikkelingen een nieuw archeologisch advies te worden aangevraagd. Dit geldt ook voor ongewijzigde bouwplannen.

Bovenstaand archeologisch advies is daarmee geldig tot:

20-01-2024